

Mince 9. a 10. století v archeologických nálezech z českých zemí a jejich přínos pro počátky našich dějin

Disertační práce je věnována nálezům mincí 9. a 10. století v českých zemích. Jejich archeologický kontext a podrobné numismatické zpracování přináší nové poznatky, které umožňují doplnit či upřesnit naše znalosti raně středověkých českých dějin. Nálezy mincí z období před zaražením první české mince, tedy z 9. a 1. poloviny 10. století, doznaly v poslední době velký nárůst. Chronologicky je lze rozdělit do tří fází: staročeské, staromoravské a raně přemyslovské, kterým se věnuje první kapitola *Nálezy mincí před počátkem české ražby*. Přináší výsledky ukazující na odlišný monetární vývoj Čech a Moravy v této době. Nové nálezy naznačují specifické postavení Čech ve vztahu k bavorskému jádru franké říše. To vrcholí ražbou prvních českých mincí v průběhu 1. poloviny 60. let 10. století. Nejstarším českým denárem 2. poloviny 10. století je věnována druhá kapitola *Počátky českého mincovnictví ve světle nových a revize starých nálezů*. V úvodní části rekapituluje starší názory a podrobně rozebírá argumentaci nových hypotéz vyslovených na téma *Datování počátků českého mincovnictví a chronologie typů*. Rozbor složení především zahraničních nálezů přináší upřesnění data počátků ražby českých denárů mezi léta 962 a 965. Datace počátků, spolu s relativní chronologií variant známou z rozboru mincí a datací nejstarších nálezů, pak umožňuje alespoň rámcově absolutně datovat pořadí jednotlivých typů prvních českých denárů. Druhá část *Nálezy denárů 10. století v českých zemích* přináší nejprve souhrn všech podchycených nálezů mincí 10. století z území Čech a Moravy. Poté představuje, pro jednotlivé země odděleně, vybrané depoty denárů 2. poloviny 10. století. Prezентuje především nové nálezy z poslední doby, ať již v podobě předběžné zprávy, částečného, či kompletního zpracování, ale také revize či dodatky starších nálezů. Obecnější otázky spojené s počátky českého mincovnictví zahrnuje třetí část *České mincovnictví konce 10. století*. Řeší problematiku tzv. blíže nepřirazených denárů, organizace českého mincovnictví na příkladu počátků ražeb na Vyšehradě a v Olomouci, rozpoznání jmen mincmistrů, ražby třetího pražského biskupa Thiddaga, nevládních ražeb Slavníkovců Soběslava a Vojtěcha, a ražby s nejistým původem. Výsledky a přínos zpracování nálezů a těchto sond do jednotlivých problematik pro českou historii pak sumarizuje závěrečná kapitola *Počátky českých dějin ve světle numismatického poznání*.

Klíčová slova: nálezy; denáry; chronologie; typologie; ikonografie; epigrafika; dějiny; Čechy; Morava; Bavorsko; 9. století; 10. století.